

**R. P. Ioannis Præpositi Atrebatis, E Societate Iesv, S.
Theologiæ Doctoris, & quondam in Vniuersitate
Louaniensi ac Duacensi Professoris, Commentaria In
Tertiam Partem S. Thomæ De Incarnatione Verbi ...**

LePrévost, Jean

Dvaci, 1629

Art. III. Vtrum actio humana christi potuerit esse sibi meritoria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94249](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94249)

25.

Tertia con-
clusio.Potuit affe-
ctu simplici
habere motus diffor-
mes efficiendi
voluntati
Dei.
Matth. 16.

se se conformare diuinæ voluntati, cum ad hoc sufficeret. 1. ut non displiceret ei ratio, sub qua Deus volebat illam actionem. 2. ut eandem actionem vellet sub aliqua ratione honesta; sic enim abunde se se conformabat diuinæ voluntati etiam in obiecto formali in genere.

Dico 3. voluntas humana Christi potuit simplici & inefficaci affectu habere motus difformes efficiendi voluntati Dei.

Patet ex Matth. 26. vbi Christus orauit dicens, *Pater mi si possibile est, transeat à me calix iste; verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu.* Ex cuius priori parte patet motus quo voluntas Christi refugiebat mortem tanquam naturæ contrariam; posteriori parte patet quod eandem vellet voluntate efficaci; & spectatis omnibus circumstantiis paratus esset obire, ut genus humanum redimeret, & diuinam voluntatem absolutam adimpleret.

Aduerte tamen hunc ipsum motum inefficacem fuisse conformem diuinæ voluntati 1. modo à nobis relato, id est secundum se, & tanquam suæ regulæ & causæ efficienti; quia Deus voluit ut Christus in se excitaret hunc motum fugæ mortis & doloris, ad declarandam veritatem naturæ humanæ & acerbiter penarum quas pro genere humano erat subiturus.

Quæstione.

Petes an per simplicem affectum iam descriptum voluntas humana Christi fuerit difformis diuinæ voluntati solum respectu obiectorum naturæ incommodorum?

Resolutio.

Resp. potuisse etiam esse difformem respectu aliorum; nam simplici affectu Christus etiam doluit de perditione reproborum, de vastatione Iudæorum, idque propter rationes sublimiores.

ARTICVLVS VI.

Vtrum in Christo fuerit contrarietas voluntatum?

Resp. neg.

26.

RESPONDET negatiuè. 1. non fuit contrarietas inter voluntatem diuinam & humanam, nec vlla formalis repugnantia, ut patet ex dictis art. precedenti; quia omnis voluntas efficax in Christo fuit conformis diuinæ voluntati etiam in obiecto materiali, & aliquo modo in formali: inefficax autem fuit cōformis sibi secundum se, ut etiam patet ex dictis; non potuit ergo in eo esse contrarietas voluntatis humanæ respectu diuinæ. Adde motus inefficaces non fuisse de obiecto sub eadem ratione formali, sub qua Deus contrarium volebat; neque eò spectasse ut diuinam voluntatem efficacem irritam redderent vel retardarent.

6. Syn.
Conc. Lat.

2. Nec fuit contrarietas voluntatum in Christo. Est definitum in 6. Synodo act. 4. & 17. & in Concilio Lateranensi sub Martino 1. can. 15.

Prob. omnis Christi voluntas fuit honestissima & prudentissima; ergo non potuit in eo esse voluntatum contrarietas.

Conf. voluntates quæ videntur fuisse contrariæ non tetenderunt in obiectum sub eadem ratione formali, & Christus per inefficacem non conabatur aliam impedire.

QVÆSTIO XIX.

De pertinentibus ad unitatem Christi quantum ad operationem.

ARTICVLVS I.

Vtrum in Christo sit tantum una operatio diuinitatis & humanitatis?

EGAT. quæ doctrina est de fide explicata superiori questione art. 1. Videri potest 6. Synodus act. 2. 4. 8. 17. & Concilium Lateranense sub Martino 1. can. 15.

ARTICVLVS II.

Vtrum in Christo fuerint plures operationes humanæ?

NOTANDVM S. Thom. non querere an in Christo fuerint plures operationes quoad entitatem, cum constet fuisse plures & numero & specie distinctas; sed vtrum fuerint plures quoad rationem principij, &

Responder vnam fuisse operationem humanam, imò omnes in eo fuisse humanas: quæ resolutione nihil aliud vult, quàm quod omnes Christi operationes etiam partis vegetatiuæ processerint ex perfecto iudicio & vsu rationis, & ex imperio voluntatis. Excipitur visio beatifica; quæ tamen eo sensu potest dici humana, quod procedat ex pleno vsu rationis.

ARTICVLVS III.

Vtrum actio humana Christi potuerit esse sibi meritoria?

AFFIRMAT; docens Christum meruisse gloriam corporis, & ea quæ pertinent ad eius excellentiam. In quo S. Tho. supponit Christum verè meruisse; quod licet sit verissimum, tamen paulò fufius est ostendendum.

DVBIVM I.

Vtrum Christus verè & propriè meruerit?

RESP. affirmatiuè. est de fide. Patet ex omnibus locis Scripturæ, quibus Christus dicitur nos redemisse sanguine suo, nos esse de fide. lauasse à peccatis nostris, acquisiuisse Ecclesiam sanguine suo. Videri possunt dicta q. 1. art. 2. dub. 3. Patet etiam ex cap. 53. Isaia: *scilicet posuerit pro peccato Israh. animam suam, videbit semen longæum.* Ad Rom. 5. *sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem, sic per unius iustitiam in omnes homines in iustificationem vitæ.* Ad Philippenfes 2. *factus obediens usque ad mortem &c. propter quod & Deus exaltauit illum, &c.* Vbi præpositio, propter, designat causam meritoriam. Psalmo 44. *Dilexisti iustitiam & odisti iniquitatem, propterea unxit te Deus, Deus tuus oleo latitæ.* Quo loco particula, propter, licet

licet à varijs diuersimodè explicetur, & quidem probabiliter, potest tamen commodè accipi & à pluribus accipitur, vt designet causam meritoriam. Eadem conclusio patet etiam ex Concilio Trid. sess. 6. cap. 7. docente causam meritoriam nostrae iustificationis esse Christum, qui eam nobis meruit.

Prob. 1. mereri est perfectio non repugnans perfectioni Christi vel fini Incarnationis, imò ad illū necessaria; nam economia Incarnationis non potuit subsistere sine Christi merito.

Prob. 2. ex eo quod in varijs Christi operibus fuerint omnes conditiones ad meritum necessariae, 1. opera fuerunt libera. 2. fuerunt honestissima. 3. processerunt à persona grata Deo. 4. omnia fuerunt relata ad Dei gloriam & honorem. 5. fuerunt omnia maioris: quae omnia patent ex dictis in hoc tractatu varijs quaestionibus. 6. accessit diuina promissio de reddendo praemio Christi operibus, vt patet ex loco If. citato. haec autem conditiones ex communi Theologorum sententia abunde sufficiunt ad meritum.

Peti verò potest num absque promissione non fuisset verum meritum in Christo?

Negant varij: constanter asserit Vasquez 1. 2. disp. 214. & hac parte pluribus locis. sed

Dicendum ipsa quidem Christi opera habitura fuisse condignitatem & proportionem cum praemio quantumvis magno, non tamen fuisse paritatem in Deo obligationem, quā teneretur illis operibus praemium reddere, cum Deus omnium dominus seposita sua promissione nulli possit obligari. Porro Deum potuisse non acceptare ad praemium reddendum haec opera quantumvis alijs infinitè digna, colligi potest ex dictis q. 1. art. 2. dub. 4.

Notandum ex dictis q. 7. art. 1. dub. 1. vt opera Christi essent meritoria non fuisse necessariam gratiam habitalem; similiter non fuisse necessarium vt opera ipsa essent supernaturalia in substantia: nam etiam seposita gratia habituali ipsa persona erat Deo gratissima & dignissima, ratione cuius dignitatis omnia eius opera erant cuilibet praemio commensura.

D V B I V M II.

Per quos actus Christus meruerit?

SUPPONO 1. non fuisse meritum per actus diuinae voluntatis, cum per illos mereri non possit; eo quod natura diuina nullum habeat superiorem in cuius honorem possit operari, & cui possit se subternere, & à quo possit praemium recipere: vnde Christus per solos actus humanae voluntatis mereri potuit.

Suppono 2. quod per solos actus liberos fuerit meritum; cum libertas actus adeo sit necessaria ad meritum, vt meritum sine illa nullo modo possit consistere. Hinc fit vt non fuerit meritum per claram Dei visionem: item neque per amorem beatificum (quamquam de eo pauci contrarium sentiant, sed improbabilius) cum huiusmodi amor sit necessarius, neque vnus & indiuisibilis actus possit dici necessarius, & liber. his positis

Dico 1. Christum esse meritum per actum dilectionis proximi: quia potuit proximum liberè amare & mortem subire vt illi bene esset. vbi

Notandum quod videatur probabilis beatos posse elicere amorem liberum erga proximum, quamuis Deum summum bonum ament necessa-

rio etiam quoad exercitium: quia positius amor proximi non est illis necessarius vt diuinam amicitiam conseruent, nec cernunt in proximo rationem omnis boni: ex clara etiam Dei visione eiusque amore nullo modo necessitatur quoad exercitium ad amandum proximum, & proinde amor illius est liber; qui videtur omnino distinctus in sua entitate ab amore Dei.

Dico 2. meritum etiam est per actus virtutum moralium tā supernaturalium quàm naturalium, etiam circa materiam praepceptam; quia vt ex dictis patet, huiusmodi actus liberè exercuit, v. g. liberè orauit, ieiunauit, actum obedientiae exercuit; nec praepceptum impediuit libertatem actus, vt patet ex dictis superiori quaestione; meruit etiam per actus à voluntate imperatos.

Difficultas est de actu amoris Dei, an per illum meritum fuerit?

Plerique asserunt: pro quo notant, quemadmodum in Christo duplex fuit noticia Dei, scilicet beata & infusa: ita duplex fuerit amor notitiam illam consequens; prior beatificus, per quem vt pote necessarium non fuerit meritum; alter subsequens scientiam infusam, qui fuit liber, & per quem meritum fuerit. Videri potest Med. hic q. 2. Val. disp. 1. q. 19. puncto. 2. Suarez disp. 39. sect. 2. concl. 1. qui plures citat.

Alij negant. Vasquez disp. 74. cap. 3. pro qua plures citat.

Verum videtur distinguendum: si enim agatur de amore quo Christus desiderauerit Deo bona extrinseca, & in illis sibi cōplacuerit, omnino verius est quod per huiusmodi amorem meruerit; v. g. desiderando salutem animarum ex Dei amore, & vt hac ratione Deo honor accedat; item offerendo se morti, & volendo obedire, orare, &c. propter Dei amorem.

Ratio est quod tales actus possint esse liberi etiam in beatis, imò Deus qui se amat necessarior quoad intrinsecas perfectiones potest illa velle liberè. Verum hoc videtur parū differre à dilectione proximi & exercitio virtutum moralium, de quibus egimus in conclusionibus, cum Christus omnes suos actus ad Dei honorem & gloriam retulerit.

Si verò agatur de amore Dei quoad bona eius intrinseca (de quo intelligitur prior sententia) omnino videtur verius quod per illum non fuerit promeritus, vt etiam censet Lorca disp. 72. concl. 3. Ratio est quod non videatur duplex talis amor supernaturalis in Christo constituendus: quamuis enim in eo sit duplex noticia descripta, non tamen idcirco videtur duplex amor constituendus; cum vnum & idem obiectum per vtramque notitiam representetur, quod vnum numero actum potest terminare; ita vt propter illam diuersam applicationem obiecti actus non debeat specie distingui, nec sit vnde numero distinguatur: cum ergo talis actus sit necessarius, vt pote necessarior sequens claram Dei visionem, nullo modo est meritorius.

Nec contra hanc partem facit locus Ioannis 14. vbi Christus dicit, *Sed vt cognoscat mundus quia diligo Patrem, & sicut mandatum dedit mihi Pater sic facio, &c.* quia optimè potest intelligi eo modo quo explicauimus q. 11. art. 2. dub. 2.

2. Potest commodè intelligi de dilectione Dei quā Christus desiderauerit & procurauerit bona eius extrinseca, iuxta paulò antè dicta.

Aduerte licet sit probabile quod non sit meritum per amorem Dei supernaturalem modo iam explicato; verius tamen est quod meritum fuerit

Conclus. 2. Meritus est per actus virtutum etiam circa materiam praepceptam.

Sine meritis per actum aliquem amoris Dei. Affirmant plerique, Medin. Valent. Suarez.

8.

Negat Vasquez cum pluribus. Resp. 1. Meritus est per amorem quo Deo voluit bona extrinseca.

9.

Resp. 2. Non per illum quod intrinseca. Lorca.

Explicatur locus Ioan. 14.

10. Videtur tamen meritum per similem amorem naturalem.

M per

per naturalem; nam Christus talem amorem potuit elicere, cum gratia in eo non impedierit quod minus potuerit elicere actus naturales, seu conuenientes intra limites naturae, & nihil impedierit quod minus potuerit Deum per vires naturae attingere etiam actu amoris efficaci, qui actus utpote naturalis distinguebatur specie ab amore supernaturali.

D V B I V M III.

II.

Quo tempore Christus sit meritis?

Prima conclusio.
Meritis est primo instanti Conceptionis.
Heb. 10.

Dico 1. meritis est primo conceptionis instanti, ita communiter Doctores. Inducitur à Scriptura ad Heb. 10. *Ingressus mundum dicitur hostiam & oblationem noluisse, corpus autem apostoli mihi: holocausta & pro peccato tibi non placuerunt: tunc dixi, ecce venio. In capite libri scriptum est de me, ut faciam Deus voluntatem tuam &c. in qua voluntate sanctificari sumus.* ubi significatur Christum meritum per illam oblationem factam Deo Patri quando mundum est ingressus. atqui ingressus est per conceptionem; ergo.

Prob. ratione.
Eo instanti habuit perfectissimam vsu rationis.

Prob. ratione. in primo conceptionis instanti Christus habuit perfectissimum usum rationis, & in eo instanti potuit versari circa obiecta quae propter suam bonitatem non determinarent voluntatem, igitur in eo instanti potuit mereri.

2. A primo conceptionis instanti fuit praeditus virtutibus supernaturalibus & naturalibus, ut q. 7. dictum est: similiter praeditus fuit scientiā infusā, in cuius usu non dependebat à phantasmatibus; ergo poterat actus illarum virtutum eo instanti exercere; cum in eo nulla sit repugnantia, & sit perfectus ut tunc eliceret actus meritorios. Conf. verius est Angelos meritos primo creationis instanti per actus à se libere elictos.

12.

Conclusio 2.
Meritis est toto vitae tempore.

Dico 2. meritis etiam est toto vitae tempore. Cum enim neque per somnum, neque alio modo fuerit impeditus ab exercitio scientiā saltem infusae, nihil est quod in illo potuerit impedire vel interrompere exercitium virtutum: unde semper fuit expeditus ad virtutum exercitium; eratque decentius ut nunquam in totum ab actu honesto cessaret dum in hac vita versaretur.

Confirm.

Conf. ex eo quod in huiusmodi cessatione nulla appareret ratio appetibilis.

Ambros.

Quod etiam in infantia sit meritis indicat Ambros. lib. 2. in Lucam de natiuitate saluatoris dicens: *De illius infantia vagientis abluimus sterna, mea lacryma illa delicta lauerunt, &c.*

Habuit verò varia merita in vitae decursu, quia id est magis consentaneum naturae creatae intellectuali, & varietati virtutum quae fuerunt in Christo: nec quidquam est quod cogat asserere contrarium.

Confirmari potest 1. ex scriptura, ex qua habetur quod orauerit, obediens fuerit, patiens, &c. Conf. 2. decebat illum dare variarum virtutum exemplum non solum docendo, sed etiam faciendo; ergo.

Coroll.

Ex hac conclusione sequitur si detur vitium instans intrinsicè vitae, Christum eo instanti fuisse meritum: si verò non detur tale instans, meritum fuisse toto tempore indeterminato usque ad instans extrinsecum; quia vel illo instanti, vel illo tempore fuit viator, & libere exercuit actus virtutum, ut patet ex dictis; cum nulla vehementia tormentorum illum potuerit perturbare vel impedire ne eos exerceret.

13.

3. Concl.

Dico 3. non meruit in separatione animae, vel

etiam post eam: quia in ea separatione desijt esse viator; status autem vitae secundum legem ordinariam requiritur ad meritum, ut pluribus ostendi solet 1. 2. q. 114.

Hinc sequitur quod Christus non sit meritis quando latus eius in cruce transfixus est, vel etiam post resurrectionem.

Nec obstat quod Christus dicatur nos per mortem redemisse, quia non intelligitur quod per ipsam separationem animae sit promeritis nostram redemptionem, sed quod per tormenta & passionem quibus ad mortem tendebat; quod indicat S. Tho. q. 50. art. 6. dicens Christum nos redemisse per mortem suam ut erat in *feri*, non verò in *falso* esse.

Dices sancti Patres asserunt Sacramenta fluxisse ex vulnere lanceae; ergo Christus meruit cum latus eius transfigeretur.

Resp. negando conseq. quia ut bene ostendit Vasq. disp. 76. cap. 2. sacramenta quae Patres asserunt fluxisse ex latere Christi, non sunt vulgaria Ecclesiae sacramenta, sed ipsa aqua & sanguis, quae sunt sacra signa, aqua quidem baptismi; sanguis verò Eucharistiae secundum aliquos, secundum alios martyrii; secundum verò alios nostrae redemptionis: ita ut licet fluxus ille sanguinis non fuerit meritorius, significauerit tamē Ecclesiam dotatam & redemptam: quod aliqui volunt dicentes ex latere Christi effusum sanguinem in redemptionem.

Quantum fuerit Christi meritum diximus q. 1. diximus etiam an sibi meruerit Incarnationem. his ergo praetermissis

D V B I V M IV.

An Christus sibi sit promeritis gloriam animae & alia dona supernaturalia?

Questio intelligitur de facto, & suppositis ijs quae cum communi Doctorum sententia ostendimus partim q. 7. partim q. 9. scilicet animam Christi reipsa ornatam fuisse gratiā habituali, seu sanctificante, & virtutibus supernaturalibus; praeditā etiam fuisse lumine gloriā, & clarē Deum vidisse, atque eundem amore beatifico amasse; & haec quidem cōuenisse Christo à primo conceptionis instanti, ita ut nullo temporis instanti sanctissima eius anima his perfectionibus caruerit. his suppositis

Queritur utrum illa comparauerit per sua merita: quia in re duplex est sententia.

Prior asserit. pro qua plures videri possunt apud Med. hic q. 5. Suarez disp. 40. sect. 2. Vasq. disp. 78. cap. 1.

Posterior negat. ita praedicti auctores, & plures ab eo citati. Vasq. cap. 2. & alij; ita ut Med. supra concl. 1. non vereatur priori sententiae temeritatis notam inurere; sed immerito, ut bene ostendit Suarez sup. cum & graues habeat auctores, nec suis destituatur rationibus, quae illam aliquo modo reddant probabilem: nihilominus

Resp. omnino probabilius esse Christum non esse sibi promeritis haec dona supernaturalia.

Prob. 1. Christus haec habuit tanquam proprietates morales ipsam unionem hypostaticam moraliter consequentes, & ratione illius concessas primo instanti; ergo non est illa suis actibus promeritis. Conseq. prob. quod ita concessum est, censetur prius concessum, & proinde prius competere quam operetur persona cui conceditur; item

censetur

conferretur concessum tanquam pertinens ad debitum statum naturæ; ergo antequam persona censeatur elicere actus quibus censeatur illud promereri, seu antequam censeatur liberè operari; cum naturalia prius censeantur inesse quàm ea quæ liberè competunt.

2. Omnino probabilius est primum actum animæ Christi secundum ordinem naturæ fuisse claram Dei visionem, & inde subsequutum amorem beatificum, ad quos actus potentia fuerint sufficienter instructa, scilicet per principia intrinseca proportionata huiusmodi actibus, nimirum lumen gloriæ & habitum charitatis; igitur prius naturâ quàm Christus censeretur vltos actus elicere quibus posset gloriam promereri, eam obtinuit. similiter prius videtur habuisse gratiam; si enim ea non distinguatur à charitate, ex dictis constat eius infusio- nem præcessisse omnem actum per quem tanquam per meritum posset obtineri: si verò distinguatur, cum gratia comparetur ad charitatem sicut natura ad proprietatem, constat secundum naturalem rerum exigentiam eam prius naturâ fuisse infusam quàm fuerit habitus charitatis. Idemque est iudicium de habitu luminis gloriæ propter eandem rationem.

Porro cum virtutes soleant comitari gratiam habitalem tanquam proprietates eam consequentes, conficitur eodem instanti temporis animam Christi habuisse reliquos habitus virtutum quæ non repugnant fini Incarnationis & statui beatifico: & quidem prius naturâ quàm earundem virtutum actus elicere.

Ex quo discursu habetur animam Christi non esse promeritam visionem beatificam, amorè beatificum, eorumque actuum habitus. 2. neque promeritam habitum gratiæ. 3. neque habitus virtutū per actus priorē secundum ordinem naturæ.

Confir. deuit animam Christi à primo instanti operari modo perfectissimo etiam in ordine ad finē supernaturalem, & proinde habere in se principium creatum proportionatum huiusmodi operationi; igitur deuit illam esse instructam habitibus virtutum antequam censeretur operari; cum habitus supernaturales sint principia proportionata talium operationum, sine quibus potentia censeretur incompleta in ordine ad actus supernaturales.

Confir. 2. deuit illam animam Deo substantialiter vnitam se statim ad eundem conuertere per operationem, scilicet per claram illius visionem, eiusdem amorem ac fruitionem, ita vt nullus alius actus censeretur secundum ordinem naturæ præcedere: item deuit eam non minus perfectè in Deum tendere quàm alios beatos, qui nimirum eliciunt huiusmodi actus ex perfecto habitu, & instructi gratiâ habituali; ergo non est promeritus gratiam vel gloriam per actus naturâ præcedentes.

Confir. 3. Christus ratione vniōis hypostaticæ ipsius humanitatis cum Verbo fuit naturaliter hærens regni cælestis & beatitudinis; & proinde statim eam est consecutus, cum non repugnaret illam statim obtineri nec aliunde esset causa dilationis.

Non videtur etiam promeruisse prædicta per actus posteriores secundum ordinem naturæ vel etiam temporis; cum non fuerint concessa sub conditione, sed modo perfectissimo collata, & proinde independenter ab omni merito: præsertim cum moraliter deberent sequi ratione vniōis hypostaticæ.

Ex his autem iunctis ijs quæ obiter attigimus q. 7. art. 10. facile potest colligi Christum non solum

non meruisse gratiam vel virtutes quoad illarum augmentū substantiam, sed nec meritum fuisse earundem augmentum.

Prob. Christus vt constat ex q. 9. art. 2. à primo conceptionis instanti fuit comprehensor & in statu beatifico; status autem beatificus secundum naturalem rerum exigentiam non est meritorius alicuius augmenti eius quod possidetur, vt quoad alios passim supponitur, & patet ex Scripturis, ex quibus patet post mortem non esse locum merito vel demerito. Videri potest caput 5. posterioris ad Corinth. vbi dicitur, Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi, vt referat unusquisque propria corporis prout gesserit, siue bonum, siue malum. Porro non suppetit sufficiens ratio contrarium asserendi de Christo.

Quod si non fuerit meritis augmentum visionis beatificæ & amoris Dei, nec potest dici promeritus augmentum gratiæ habitualis: cum visio illi respondeat, & aucta gratiâ secundum rerum exigentiam visio etiam augeri deberet. Quod si nec gratiæ augmentum sit promeritus, neque debuit promereri augmentum virtutum; cum auctis virtutibus gratia quoque augeri deberet.

Conf. tam gratia quàm clara Dei visio & amor consequens, necnon virtutes, concessæ sunt à primo instanti conceptionis tanquam proprietates moraliter debite ratione vniōis hypostaticæ; & proinde ab eo instanti sunt concessæ in eo perfectionis gradu quo secundum statum Dei legem perfectior esse non posset; cum is solus esset proportionatus vniōi hypostaticæ.

Dices 1. Christo est tribuendus modus nobilior quo gratia & gloria potest obtineri; is autem modus est per merita, & per actus proprios; vt patet in adultis, qui longè excellentiori modo gratiam obtinent quàm paruuli, igitur hic modus Christo est tribuendus.

Resp. negando minorē vniuersaliter sumptam: longè enim est excellentius habere gratiam & gloriam ex dignitate Filij naturalis & per modum proprietatis moraliter consequentis, quàm habere exercitatione & ex meritis. Vnde patet ex capite allato in argumento non esse asserendum Christum promeritum gratiam vel gloriam, & illum longè excellentiori titulo ea obtinuisse, quàm si obtinuisset per merita.

Ad illud quod de paruulis & adultis adducebatur Resp. disparē eorum esse rationem & Christi; cum enim pura creatura non debeatur moraliter alio titulo hereditas cælestis vel gratiæ, mirum non est si sit illis honorificentius eam obtinere suis meritis & tanquam brauium, & proinde si nobiliori titulo eam obtineant adulti extra Sacramenta quàm paruuli, quibus sine vltio suo merito conceditur ratione Sacramentorum.

Dices eò quod gratia & gloria &c. concessæ sint Christo tanquam proprietates, non sequitur illum non potuisse easdem promereri; igitur probabilius est esse promeritum. Conseq. prob. cum modus obtinendi aliquid ex meritis sit magna perfectio non repugnans perfectioni maiori in illo inuenta, videtur omnino ei concedendus.

Antecedens verò probatur, quia nihil repugnat aliquid duobus titulis concedi, vt patet in eo quod redditur alicui ex iustitia propter opus à se præstitum, quod tamen idem simul dari potest ex gratitudine, ita vt donans moueatur ex utroque titulo. 2. parens potest aliquid relinquere filio tanquam hereditatem, simul respiciens ad illius merita.

2. Cor. 5.

19.

Obiectio 1.

Resp.

20.

Excellentius est habere gratiam & gloriam per modum proprietatis, quàm obtinere suis actibus.

Replica.

Nec dici potest gratiam ab initio collatam Christo, fuisse collatam absolute & perfecto modo ab eo possessam ante omne meritum, & ita non cadere sub meritum; quia non est necesse ut omne id quod cadit sub meritum possideatur sub conditione & imperfecte, si forte prius tempore vel natura aliquis illud obtineat: licet enim id verum esse possit quando res nullo alio titulo possideretur, id tamen non est necessarium dicendum quando alius titulus interuenit, propter quem etiam independentem ab omni merito possideretur: in presenti autem talis titulus inuenietur.

Dissoluitur.

21.

Potest aliquid concedi duobus titulis, qui non praecedant actualem rei possessionem.

Resp. neg. anteced. ad cuius probationem dico, licet non repugnet rem quampiam concedi vel deberi duobus titulis, ut etiam ostendimus dub. seq. quando tituli praecedunt actualem rei possessionem, tamen si res pleno iure & perfecto modo possideatur, non potest cadere sub meritum, saltem secundum naturalem modum procedendi, & magis consentaneum naturis rerum: igitur id non videtur Christotribuendum, siue aliis in rigore repugnet, siue non. Et dico non statim aliquid Christo esse tribuendum quod in rigore alteri eius perfectioni non repugnet, sed (nisi ex altiori principio aliud colligamus) tum demum si nihil inuoluat congruo modo procedendi Dei minus consentaneum. Adde etiam videri repugnare aliquem mereri id quod pleno iure & perfecto modo possidet: quamuis enim possemus concipere voluntates conditionatas circa illam rem, v.g. vellem id tali concedere propter eius meritum, si id non possideret, tamen in nostro casu nomine tenus videtur id ipsum habere rationem principij.

Obiectio 2. S. Thom.

Dices 2. S. Thom. quaest. 34. artic. 3. in corpore sentit Christum sanctificatum per proprium actum, & inde concludit eum promeritum fuisse; quod, ut patet ex toto discursu, debet intelligi de merito ipsius gratiae.

Resp.

Resp. quod S. Tho. sentiat Christum non esse promeritum gratiam habitualement, gloriam animae, vel virtutes, clare patet ex art. 3. huius quaestionis.

Explicatur D. Thom.

Ad locum ergo in contrarium allatum dico licet S. Tho. ibi utrumque implicite loquatur, non videri aliud velle quam Christum qui primo conceptionis instanti utebatur ratione, fuisse in eadem sanctificatum per proprium actum, non tanquam preparantem ad gratiam, sed tanquam per dispositionem profluentem ex illa secundum connaturalem exigentiam gratiae; & per eandem actum meritum, scilicet nobis, vel etiam gloriam Corporis: quia in conclusione corporis S. Thom. non addit meritum gratiam, neque id ad scopum illius articuli spectabat.

22.

Dub. 1.

Petes 1. an potuisset mereri gratiam habitualement, & si ijs aliquando caruisset?

Responsio aliquorum.

Aliqui censent hypothesim esse impossibilem, & proinde non potuisse hoc modo mereri gratiam, quia censent gratiam habitualement esse necessariam dispositionem ut natura creata possit Deo hypostaticè vniri. similiter naturam Deo vnitam necessarium eum videre, & ideo non posse naturam irrationalem assumi ad vnionem hypostaticam.

Non placet.

Sed utrumque principium est improbabile, & in superioribus varijs locis refutatum: ostendimus enim sup. q. 2. art. 10. vnionem duarum naturarum in Christo non esse factam per gratiam habitualement; & q. 7. art. 13. gratiam habitualement non fuisse dispositionem preparantem ad vnionem, & animam Christi potuisse carere gratia habituali. similiter q. 4. in dubio 1. artic. 1. ostendimus naturam irra-

tionalem posse assumi hypostaticè. Ex quibus omnibus sequitur nullo modo repugnare animam Christi carere gratia habituali & alijs ornamentis intrinsicis supernaturalibus, & dico, quod si re ipsa ijs caruisset in initio, potuisset eadem promereri per actus proprios, vel supernaturales elicitos ex actuali auxilio, vel etiam per actus naturales; ut patet ex dictis q. 7. art. 1. dub. 1. sub finem: quia persona Christi etiam seclusa omni gratia habituali & virtutibus est infinitè Deo grata, eiusque opera, etiam quae per naturam humanam operatur, infinitè Deo placent, sunt etiam digna quouis premio, ut ibi ostensum est, quamuis sint ordinis naturalis; ergo Christus potuisset promereri gratiam habitualement, si ea aliquando caruisset.

Dices ex dictis videri impossibilem hypothesim; cum saepius dictum sit gratiam se habere per modum proprietatis respectu vnionis hypostaticae, quae proinde non potest abesse.

Resp. negando assumptum. 1. constat proprietates naturales rerum ab ijsdem distinctas posse diuinam virtute ab ipsis abesse, ita ut Deus possit aliquam substantiam creare sine suis proprietatibus realiter ab ea distinctis.

2. Quamuis res non possit existere sine proprietate sua naturali, nullo modo sequitur quod anima Christi non possit carere gratia habituali, quia gratia & reliqua ornamenta de quibus hic agimus, non consequuntur naturaliter & necessitate naturali vnionem hypostaticam, sed eatenus dicuntur se habere per modum proprietatum & quidem moralium, quod sit convenientius & magis conforme dignitati animae assumptae ut huiusmodi donis ornentur; ita tamen ut si secus fieret, nulla esset indecentia respectu Dei; neque Deus etiam posito decreto Incarnationis necessitetur ad conferenda haec dona animae assumptae, & multo minus necessitetur ad illa statim vel sine meritis conferenda.

Petes 2. an Christus potuisset illa eadem promereri etiam si re ipsa illis non caruisset?

Negant aliqui citati à Suarez disp. 40. sect. 1. videturque indicare Med. q. 5. citatā, quibus consentit Vasq. disp. 78. cap. 1.

Sed omnino verius est potuisse: quemadmodum multorum sententiā Angeli & primus homo sunt meriti de congruo gratiam habitualement statim in initio creationis, quam eodem instanti receperunt: & quemadmodum per actum dilectionis Dei super omnia & perfecta contritionis peccator meretur de congruo gratiam sanctificantem, quam eodem instanti recipit. Potuisset enim Christus ita operari, ut actus nullo modo processissent ab habitibus, sed vel à solis viribus naturae, si fuissent ordinis naturalis, vel ab auxilio supernaturali, qui actus propter dignitatem personae fuissent valoris infiniti; ita ut Christus per illos potuisset de condigno promereri quodlibet praeium; ergo & gratiam & gloriam, cum reliquis virtutibus, quas potuisset eodem instanti recipere; quia in hoc ultimo nulla est repugnantia.

Nam primò meritum & praeium possunt esse simul, ut patet in augmento gratiae, quod confertur eodem instanti quo iustus elicit actum saltem charitatis intensiorem habitu praecedente. 2. causa & effectus possunt esse simul, meritum autem comparatur ad praeium tanquam causa ad effectum. 3. in instantaneis via & terminus possunt esse simul, ut patet in generatione & genito. Vnde

ex nullo

Vera resp. Non repugnat animam Christi carere gratia, & sic eam mereri.

23.

Replica.

Soluitur.

24.

Quaestiones gratiae & reliqua ornamenta dicuntur se habere per modum proprietatum.

Dub. 2.

Med. Vasq.

Resp.

Potuisse eadem promereri, etiam si illis non caruisset.

25.

Declaratur similibus.

Prob.

ex nullo capite recensito repugnat Christum per actus primo instanti elicitos mereri gratiam & gloriam & alia quae eodem instanti recipiat.

Non repugnat etiam ex eo quod fides non consistat cum lumine gloriae & clara Dei visione, quia quicquid sit ea de re, meritum Christi non necessarium debuisse dari & fundari in fide, ut patet ex dictis; cum potuisset mereri primo per actus naturales. 2. per opus elicatum ex speciali auxilio. 3. per opus procedens a scientia infusa.

Nec contra resolutionem militat quod a varijs dicitur, gratia quae est principium meriti est gratia imperfecta, quae non potest consistere cum gloria quae est gratia perfecta: nam satis constat ex dictis id non posse hic applicari, cum gratia quae est principium meritorum Christi sit excellentissima, ipsa scilicet unio hypostatica.

Petes 3. an Christus potuisset mereri gratiam habitalem & virtutes etiam si fuissent concessae prius naturae quam exercuisset actus liberos, & ad illos actus concurrissent virtutes.

Suarez disp. citata sect. 2. §. vi. ergo aliquo. indicat potuisse mereri, & aperte sequitur ex sententia eiusdem disp. 10. sect. 4. §. haec sententia ubi censet Christum potuisse mereri Incarnationem per opera subsequenter. Et in praesenti videtur probabiliter suaderi; nam licet dicamus gratiam habitalem in casu hypothese concurrere ad actus meritorios Christi, & ita esse principium meriti, quod iuxta communior sententiam non cadit sub merito; id non videtur obesse, quia potest optimè intelligi de principio meriti per se requisiti & per se concurrente ad meritum; gratia autem habitualis non ita se habet respectu meritorum Christi, cum, ut patet ex dictis hoc dubio & praecipue q. 7. art. 1. dub. 1. gratia habitualis non fuerit Christi necessaria ad merendum, & conditio meriti Christi non fuerit petita ex illa; igitur non videtur quidquam ob stare quod minus Deus potuerit concedere Christo gratiam habitalem in primo instanti conceptionis, & quidem prius naturae quam ullos actus eliceret; non tamen absolute, sed sub conditione operum, ad quae ipsamet gratia concurreret, & per quae Christus illam ipsam gratiam mereretur: quia opera ut proueniunt a persona infinite Deo grata, possent dici promereri gratiam habitalem, nihilominus.

Respondeo videri probabilius quod in eo eventu non potuisset mereri ipsam primam collationem gratiae, propter rationes allatas supra q. 2. art. 11. dub. 3. quod tenent communissimè Doctores, qui id tractant; & dico non ob stare id quod in contrarium assertur, quia ex hypothese est verè causa & quidem per se operum meritoriorum & illis prior; igitur non potest esse eorundem effectus.

D V B I U M V.

Vtrum Christus sibi aliquid meruerit?

NECAT Caluinus lib. 2. institutionum cap. 17. §. vltimo.

Sed fide certum est Christum aliquid sibi meruisse. Patet Lucæ ult. *nope hac oportuit patri Christi, & transire in gloriam suam?* Ad Phil. 2. *humiliatus se iunctis factus obediens usque ad mortem mortem autem crucis, propter quod & Deus exaltauit illum, & donauit illi nomen &c. ad Hebr. 2. videmus Iesum propter passionem mortis gloriam, & honore coronatum.*

Haec loca conatur infirmare Caluinus dicendo nullam in illis causam denotari, sed solum consecutionem, hoc sensu: Christus passus est, & postmodum intrauit in gloriam suam; seu, effectum est ut post passionem intraret in gloriam suam.

Verum haec explicatio est contra proprietatem sermonis a qua non licet recedere nisi ex illa sequatur absurdum.

2. Est contra Patres, qui censent locis citatis denotari causam, scilicet meritoriam. Ambr. in locum citatum ad Philipp. sic ait. *quid & quantum humilitas mereatur ostendit.* Chryl. homilia. 7. in eandem epistolam in morali expositione, *extremam praestitit Christus obedientiam, propterea accepit & supremum honorem.* Aug. tract. 104. in Ioannem, *humilitas claritatis est meritum, claritas humilitatis est premium.* con similia tradunt alij passim citati, quibus consentiunt Doctores Scholastici. videri potest Cornelius in locum citatum ad Philip.

Eadem veritas probari potest ex cap. 5. Apoc. *dignus est agnus qui occisus est accipere virtutem & diuitiam & sapientiam & fortitudinem & honorem & gloriam & benedictionem.*

Prob. ratione, Christus quibuscumque caruit in initio conceptionis, ad quae tamen vis meritorum ipsius commodè potuit sese extendere, & quae postmodum habuit; ergo non est negandum quod ea meruit. Antecedens prob. ex dictis constat merita infinita esse sufficientissima ad quodlibet premium obtinendum, & proinde ad illa obtinenda quae Christus initio non habuit, postmodum tamen ei sunt collata. Conseq. prob. respectu talium nihil defuit in Christi operibus ad rationem meriti, & de cetero nobiliori modo ea acquisiuit si etiam acquisierit per meritum.

Verum obijcit Caluinus quod scriptura sapientius inculcet Christum pro nobis venisse, nobis meritum; cum tamen si quidquam sibi meritum fuisset, potius venisset propter se, quam propter nos; unde frigeret illa charitas toties in scripturis commendata.

Resp. concedendo priorem partem assumpti; & addo non contineri in scriptura quod sibi non meruerit, sed contrarium haberi ex locis a nobis citatis; & licet illa conetur detorquere, non tamen adferet aliqua quae in speciem tam clarè negent Christum sibi aliquid promeritum, sicut illa affirmant.

Ad alteram partem Resp. negando, quia propter se non indigebat carne passibili; unde illam assumpsit ex summa erga nos charitate: & licet dum in via versaretur, meritum suum secundario dederit ad acquirendam carnis impassibilitatem, & alia quibus in initio caruit, non propterea frigescit eius erga nos charitas, quia per illa nihil de summa eius erga nos charitate minuitur.

Obijci potest 2. quod quicquid potest concipi Christo accessisse per meritum, fuerit ei debitum ratione unionis hypostaticae: cum ergo idcirco dubio superiori negauerimus illum promeritum gratiam, vel animae gloriam, dicendum nihil potuisse sibi promereri, pro solutione argumenti.

Notandum ex dictis superiori dubio dotes corporis & alia varia non fuisse proprietates quae physice promanarent ex Christi humanitate hypostaticè vnita Verbo, sed morali quadam congruitate & decentia fuisse illi debita, ita ut nisi nostra redemptionis aliud postulasset, dotes corporis statim fuissent.

Explicatio
Caluini
probat.

29.
Prob. ex
Patrib.
Ambr.
Chryl.
Aug.

Apoc. 5.

Prob. ratione.

Obiectio 1.
Caluini.

Resp.

30.

Obiectio 2.

31.

Cur potius
Christus
mereri po-
tuerit dotes
corporis,
quàm glo-
ria animæ.

Resp. ad
obicct.

Coroll. 1.
Meruit ani-
mæ impas-
sibilitatem
& dotes
corporis.

32.

Christus
cur mereri
potuerit
dotes cor-
poris, quas
non mere-
tur animæ
beatæ.

Instantia
Scoti.

Soluitur.

33.

Coroll. 2.
Meruit suâ
resurrecti-
& ascensio-
nem.

Tertium.
Item nomi-
nis exalta-
tionem.

Philip. 2.

Quartum.
Item pote-
statem iu-
dicis.

fuisse collatæ humanitati Christi; quia tamen opus nostræ redemptionis aliud exigebat, illis caruit, ut pro nobis pati posset; posita autem huiusmodi carentiâ, in Christo inueniuntur sunt omnes conditiones ad meritum necessariae; & cum sit nobilius aliquid obtinere per meritum quàm sine illo, quando quis caret ipsa re quâcumvis aliâ debita; sequitur, Christum potuisse illa mereri, & re ipsa meritum quantumvis alio titulo debita. unde ad argumentum

Resp. negando conseq. & dico aliam esse rationem gratiæ & gloriæ animæ, &c. quod hæc fuerint re ipsa collata animæ Christi à primo conceptionis instanti, unde præuentum est omne meritum: quæ ratio meriti non est præuenta respectu eorum quibus aliquando caruit.

Ex dictis Doctores varia deducunt. 1. Christum meruisse animæ impassibilitatem & dotes corporis. & quidem impassibilitatem animæ statim post mortem est consecutus; dotes verò corporis post resurrectionem.

Dices 1. dotes corporis debebantur Christo ratione gloriæ animæ.

Conf. si dicatur Christum promeritum has dotes eò quòd aliquando illis caruerit, poterit dici animas beatas mereri resurrectionem, & suorum corporum glorificationem.

Resp. ex dictis patere hoc debitum non repugnare merito.

Ad confirmationem Resp. negando assumptum: quia certum est quod animæ beatæ non sint amplius in statu merendi: unde resurrectio & glorificatio corporum confertur vi antiquorum meritum, vel saltem moraliter debetur ratione status: Christus verò dum in hac vita versaretur erat in statu merendi, ut fide constat; potuit ergo eius meritum sese extendere ad obtinendam gloriam corporis quæ carebat.

Dices 2. non tam videtur meritis gloriam corporis quàm amotionem impediendi. Ita Scotus dist. 18. q. vnica. §. hoc viso.

Sed cum non aliud fuerit impedimentum quàm carentia ipsius gloriæ, non aptè dicitur quòd non meruit directè ipsam gloriam corporis: cum amotio consistat formaliter in collatione gloriæ corporis; quemadmodum tenebræ formaliter tolluntur per lumen.

2. Deducunt Christum meruisse suam resurrectionem & gloriosam in celos ascensionem.

3. Deducunt Christum meruisse nominis exaltationem. Quod patet ex cap. 2. citato ad Philip. ad quam exaltationem pertinent testimonia data in baptismo, & transfiguratione; similiter & gloriæ; item annuntiatio natiuitatis eius pastoribus facta per Angelos, & Magis per stellam; adoratio eorumdem Magorum, honor qui per totum mundum illi & sancto eius nomini defertur.

4. Deducunt Christum promeritum potestatem iudicis, seu ut veniat cum potestate & maiestate in fine sæculi ad eos iudicandos quibus sua bona distribuit, & pro quibus est mortuus. Aduerte non esse promeritum ipsum titulum Capitis & Regis vniuersi; nam huiusmodi titulus nihil est aliud quàm effectus formalis humanitatis vnitæ Verbo, vel potius inde resultat: fieri enim nequit ut Verbum hypostaticè sibi vnuerit humanitatem, & Christus etiam in quantum homo non sit caput totius vniuersi.

ARTICVLVS IV.

Utrum Christus alijs mereri potuerit?

AFFIRMAT. quæ doctrina certa est de fide, & patet ex nostra redemptione.

Resp. affir-
est de fide.

DV B I V M I.

Utrum Christus meruerit Angelis gratiam sanctificantem & gloriam?

34.

DV P L E X est hæc de re sententia. Prior affirmat, quam tenet Suarez disp. 42. sect. 1. conclus. 1. qui plures pro ea citat. Valentia disp. 1. q. 8. puncto 3. Cornelius in 1. caput ad Ephes. versu 21. & videtur fauere S. Thom. in caput 1. Ioannis lectione 10. exponens illud, de plenitudine eius nos omnes accepimus; ubi dicit, scilicet omnes Apostoli, Patriarchæ, Prophetæ, & iusti qui fuerunt, sunt, & erunt, & etiam omnes Angeli; & infra, quia plenitudo gratiæ quæ est in Christo, est causa omnium gratiarum quæ sunt in omnibus intellectibus creaturis.

Affir. Suarez
Valent.
Cornel.

Fauere vi-
detur S.
Thom.

Prob. 1. ex Scriptura, Ioannis 14. Ego sum via, veritas & vita; nemo venit ad Patrem nisi per me. ubi particula nemo vniuersalissima, potest etiam Angelos comprehendere. cap. 17. Hæc est vita æterna ut cognoscant te solum Deum verum, & quem misisti Iesum Christum: ubi rursum videtur indicari nulli obtinere vitam æternam nisi per fidem in Christum. Ad Ephes. 1. Instaurare omnia in Christo quæ in celis & quæ in terra sunt in ipso.

Suadetur
primò ex
script.
Ioan. 14. &
17.

Ephes. 1.

35.

Probari solet 2. ex varijs Patribus; sed eorum testimonia parum vrgent, cum possint commode intelligi de Christo secundum diuinam naturam; quòd scilicet Verbum vel Vnigenitus Dei Filius secundum diuinam naturam Angelis sit causa gratiæ. Videtur tamen vrgere Gregor. lib. 1. in primum Reg. cap. 2. qui ad illa verba, Neque enim est alius extræ, ait; subauditur, sanctus: extra eum sanctus aliquis esset, si absque dono Vnigeniti sanctificationis spiritum habere potuisset. Sed quis hoc asserere audeat de hominibus, quod de Angelis nequaquam constat: locus aliter citatur à Suarez, sed ita habet ut retulimus. & infra; & quia Vnigenitus Dei Deus est, extra eum non est aliquis, quia nemo electorum nisi in ipso est (scilicet quòd ad statum iustitiæ) quod sic refertur ad diuinitatem, ut nequaquam intellectum humanitatis eius euacuet.

Prob. 2. ex
Patribus,
sed non ad
modum ef-
ficaciter.

Gregor.

Prob. 3. ratione. 1. Deus prius præuidit Christi merita quàm gratiam vel gloriam Angelorum; ergo huiusmodi merita potuerunt à Deo ordinari, ut per illa gratia & gloria Angelis conferretur: & verius est ita factum esse, cum ad gloriam Christi pertineat.

Prob. 3. ra-
tione.

2. Christus est primum in genere gratiæ; igitur alijs est causa eiusdem gratiæ.

3. Angelis facta est reuelatio Incarnationis, & habuerunt illius fidem; cum illud mysterium videant in Verbo.

36.

Notandum tamen Suarez disp. citatà sect. 2. conclus. 1. censere Christum non esse mortuum pro Angelis, quia mors solum assumpta est propter homines; unde censet gratiam non esse datam Angelis ex meritis Christi fundatis in morte, sed in alijs actibus charitatis, religionis &c. Porro non esse mortuum pro Angelis patet ex cap. 5. 2. ad Cor. ubi dicitur, si vnus pro omnibus mortuus est, 2. Cor. 5.

Salte Chri-
stus pro
Angelis
est mor-
uus.

ergo omnes mortui sunt; constat autem bonos Angelos non